Verksamhetshandbok

Kapitel 9. Begreppsförklaringar

Version: juli 2026

Definitioner som gäller allmänt för flygning och därmed även för skärmflyg framgår av Trafikregler för Luftfart SERA 3210 Andra definitioner enligt nedan.

Ackreditering

Av SSFF tilldelat bemyndigande att utföra viss uppgift.

Airbag

Skyddsanordning i eller på skärmflygsele som under flygning bildar en skyddande luftkudde runt pilotens rygg.

Akroflygning

Avsiktligt utförda manövrer som innebär en plötslig förändring av flygläge eller ett onormalt läge som inte krävs vid normal flygning. Som en tumregel räknas det som akroflygning när roll- eller tippvinkel överstiger 90 grader eller när flygskärmen under en längre stund på ett kontrollerat flyger på ett annat sätt än det normala.

Backglidning

Flygning med start i sluttande terräng mot en landningsplats som ligger på lägre nivå än startplatsen och är fullt synlig under hela flyget. Terrängen mellan start och landning skall vara fri från hinder. Flygriktningen är i huvudsak mot landningen. Den totala fallhöjden är mindre än 100 meter och maximal flyghöjd överstiger ej 30 meter.

Balansering

Markhantering av flygskärm. För nybörjare ska balansering ske i sådana vind- och topografiska förhållanden att oavsiktligt flyg ej kan ske.

Begränsad distansflygning

Flygning som ej är platsbunden, men där ett eller flera kända landningsfält med god säkerhetsstandard hela tiden kan nås även i starkt sjunk.

Bergsflyg

Höjdflyg med start från berg.

Bogsering, bogserstart

Start med hjälp av lina/wire som dras av vinsch, motorfordon eller båt. Se även Vinschning, vinschstart.

Distansflygning (Sträckflygning, Cross country-flygning)

Flygning av en geografisk sträcka med hjälp av vunnen höjd, hangvindar eller termiska uppvindar, där landningsplatsen inte nödvändigtvis är synlig under hela flygningen.

Ensamflygning

Flygning under vilken en elev befinner sig bortom syn eller hörhåll från instruktör.

Fallhöjd

Höjdskillnaden mellan start- och landningsplats. Vid topplandning räknas höjdskillnaden mellan startplats och en tänkt landningsplats vid bergets fot. Vid vinschning är fallhöjd skillnaden mellan urkopplingshöjd och startplats.

Flyghöjd

Det vertikala avståndet från piloten till marken, då särskild referensyta inte anges.

Flygning

En pilot anses vara flygande från det ögonblicket ekipaget/piloten lämnar markkontakt till det ögonblick den återigen har kontakt med mark. För att ett flyg ska anses som godkänt vid utbildning och för loggbokföring ska piloten varit flygande i minst 10 sekunder.

Flygskärm

Den flygfarkost som skärmflygare använder. Den är konstruerad av tyg och linor och i vissa fall förstyvande material, men saknar bärande ramkonstruktion. Piloten hänger under skärmen sittande eller bakåtlutad i en sele. Flygskärmen erhåller sin form genom övertryck och är normalt fullt utvecklad före start. Till den kompletta flygfarkosten räknas även selen som piloten hänger i.

Flygtrim

Att vara i god flygtrim betyder att man är i bra form fysiskt och mentalt och väl förberedd för den aktuella flygningen och den utrustning som ska användas.

Hang

Sluttande terräng, berg eller topografiskt hinder som kan möjliggöra hangflygning.

Hangflygning

Flygning i luft som pressas uppåt över ett topografiskt hinder. I bergsmiljö är det naturligt med flygning i sådan luft. Med hangflygning menas dock i första hand flygning i ett lyftområde på låg höjd längs ett berg, en kulle, en byggnad eller kuststräcka, som är så begränsat att piloterna passerar nära varandra med därav följande behov av särskilda trafikregler för säker flygning.

Hangvind

Vind som pressas uppåt över ett topografiskt hinder och därvid möjliggör hangflygning.

Höjdflyg

Flyg där flyghöjden, det vertikala avståndet från pilot till mark, är så stort att terrängen inte utgör hinder för manövreringen. Manövrer som till exempel sväng ett helt varv

(360°) och en inflygning mot landningen ska kunna utföras. Som tumregel innebär ett höjdflyg en flyghöjd om minst 100 meter.

Klassning av flygskärm

Flygskärmar klassas enligt olika standard med avseende på flygegenskaper och vilken skicklighet som krävs av piloten för att flyga skärmen säkert. En skärm som ej genomgått klassningsförfarande, som flygs utanför sitt klassade viktområde eller på annat sätt är modifierad räknas som oklassad. Se kapitel 5 Materielhandbok.

Kurs i avancerade flygmanövrar vid paramotorflygning

Kurs som syftar till att på ett säkert sätt öva skärmhantering vid flygning med paramotor. Motsvarar Säkerhetskurs i friflyget.

Lugna förhållanden (och miljöer)

Flygförhållanden då vind- och turbulensnivåer är så låga att de ej rimligen kan orsaka skärmkollapser eller andra kritiska flyglägen. Med lugn miljö avses ett flygområde där topografin inte skapar oförutsedda faror, och där det hela tiden finns tillgång till okomplicerade landningsplatser.

Lågdrag

Flygning på låg höjd under bogsering. Alternativ till backglidning vid utbildning för kompetensbevis Student.

Nödsituationsträning

Träning i avancerade flygmoment för att undvika fara, och träning i instabila flyglägen. Se även Säkerhetskurs.

Nödskärm

En reservskärm avsedd för **nödlägen**, där den ordinarie flygskärmen har tappat stabilitet eller hamnat i ett flygläge som inte går att korrigera.

Oklassad skärm

Se ”Klassning av flygskärm”.

Paramotor (PM)

Flygskärm med motor. Ordet kan även syfta på själva framdrivningsanordningen, en sele med motor, propeller och skyddande bur.

Paramotorskärm

Flygskärm avsedd för flygning med motor.

Platsbunden flygning

Flygning där en och samma planerad landningsplats kan nås under hela flygningen.

Speedflying, speedriding

Flygning med liten flygskärm (cirka 7–15 kvm) som ger högre flyghastighet jämfört med en normal flygskärm. Speedflying sker med eller utan skidor nära marken, medan

speedriding alltid sker med skidor och med mer kontakt med underlaget. Det senare är mer skidåkning än flygning.

Speedglider

Flygskärm för speedflying eller speedriding.

Spiral

Kontinuerlig 360-graderssväng som ger kännbara g-krafter.

Startledare

Person som fått utbildning för att leda vinsch/bogserstart.

Säkerhetskurs (SIV-kurs)

Utbildning som syftar till att öva åtgärder i onormala och instabila flyglägen.

Sällskap, i sällskap med

Att vara ”i sällskap med” erfaren pilot med ger i vissa fall innehavare av kompetensbevis Student och Pilot 1 utökade befogenheter. ”Sällskapet” innebär att den erfarne piloten bistår den mindre erfarne att enligt TSFS 2026:48 ”förvissa sig om att den planerade flygningen kan genomföras på ett säkert sätt med hänsyn till prestanda, rådande meteorologiska förhållanden, hinder, luftrumsförhållanden samt annan flygtrafik”, och därefter ger klartecken för flygning.

Tandemflygning

Flygning med pilot och passagerare.

Termikflygning

Flygning i termiska förhållanden.

Termiska förhållanden

Väderförhållanden som ger möjlighet till höjdvinst genom termiska uppvindar.

Testorganisation

Organisation som utför tester på skärmflygmateriel. För godkända organisationer se kapitel 5 Materielhandbok.

USK

Skärmflygförbundets utbildnings- och säkerhetskommitté (förkortning).

Vinschning, vinschstart

Start med hjälp av lina/wire som dras av vinsch. I dagligt tal, och även i denna verksamhetshandbok, avser begreppet även bogsering med hjälp av motorfordon eller båt om inte annat framgår. Se även Bogsering, bogserstart.

Vinschoperatör

Person som sköter bogserande vinsch, motorfordon eller båt.

Överinseende, under överinseende

Att pilot A flyger under överinseende av pilot B innebär att B handleder A. A ska finnas inom synhåll och stå i radioförbindelse med B.